

Guldbørnene

Der var engang en fattig mand og en fattig kone. De levede af at fange fisk og havde ikke andet end fra hånden og i munden. En dag da manden sad nede ved vandet og havde kastet sit net ud, fangede han en fisk, der var helt forgyldt. Da han forundret sad og så på den, gav den sig til at tale: "Hør fisker," sagde den, "kast mig ud igen, så skal jeg forvandle din hytte til et slot." - "Hvad skal jeg med et slot, når jeg ikke har noget at spise," sagde fiskeren. "Det skal jeg også nok sørge for," svarede fisken, "der er et skab inde i slottet, og når du lukker det op, er der fuldt op af den dejligste mad." - "Ja, så kan jeg jo gerne gøre dig den tjeneste," sagde fiskeren. "Der er bare en betingelse," sagde fisken, "du må ikke fortælle et menneske, hvorfra din lykke stammer. Hvis du siger et eneste ord, er det altsammen forbi."

Manden kastede nu den mærkelige fisk ned i vandet igen og gik hjem, og der hvor hans hytte før havde stået, stod der et prægtigt slot. Han gjorde store øjne, og da han gik derind, så han sin kone sidde i en smuk stue i kostbare klæder. Hun var meget glad og sagde: "Hvordan er dog det sket. Det kan jeg rigtignok godt lide." - "Ja, det kan jeg også," sagde manden, "men lad mig nu få noget at spise, jeg er vældig sulten." - "Jeg har ikke noget," svarede konen, "og jeg kan ikke finde noget i dette nye hus." - "Det har ingen nød," sagde manden, "luk engang det store skab derhenne op." Da hun gjorde det, så hun, at der stod kager, kød, frugt og vin som bare ventede på at blive taget. "Hvad kan man ønske mere," råbte konen glad, og de satte sig ned og spiste og drak. "Men hvor kommer dog al den rigdom fra?" spurgte konen, da de var mætte. "Du må ikke spørge mig derom," sagde han, "jeg tør ikke sige det til et menneske, så er hele herligheden forbi." - "Ja, ja," sagde hun, "når jeg ikke skal vide det, kan jeg også godt undvære det." Men det mente hun slet ikke. Hendes nysgerrighed lod hende hverken ro dag eller nat, og hun pinte og plagede sin mand så længe, til han fortalte hende, at det kom altsammen fra en mærkelig gylden fisk, som han havde fanget og givet fri igen. Men ligesom han havde sagt det, forsvandt hele det smukke slot med skabet, og de sad igen i den gamle fiskerhytte.

Manden måtte nu atter tage fat på at fiske, men han var så heldig igen at fange guldfisken. "Hvis du vil kaste

mig ud," sagde fisken, "så vil jeg igen give dig slottet og skabet med den gode mad, men vær nu standhaftig og forråd under ingen omstændigheder, hvor du har det fra, ellers er det forbi igen." - "Det skal jeg nok vogte mig for," sagde fiskeren og kastede den ud. Alt stod nu i sin forrige herlighed, og konen var meget lykkelig. Men hendes nysgerrighed lod hende ikke have fred, og efter et par dages forløb begyndte hun at fritte ham ud om, hvordan det var gået til. Manden tav stille en tid lang, men til sidst blev han så ked af hendes plagerier, at han plumpede ud med hemmeligheden. I samme øjeblik forsvandt slottet og de sad i den gamle hytte. "Nu kan du have det så godt," sagde manden, "nu kan vi begynde at suge på labben." - "Jeg vil såmænd hellere være fri for den rigdom," sagde konen, "jeg har alligevel ikke fred, når jeg ikke ved, hvorfra den kommer."

Manden måtte nu ud at fiske, og nogen tid efter fik han igen fat på guldfisken. "Jeg skal nok hele tiden falde i dine hænder," sagde den, "tag mig nu med hjem og skær mig i seks stykker. Giv din kone to, din hest to og grav to ned i jorden, det vil bringe dig lykke." Manden tog fisken med hjem og gjorde, som den havde sagt. Af de to stykker, som var lagt i jorden, voksede to guldliljer, hesten fik to guldføl og fiskerens kone fødte to børn, der var helt gyldne.

Børnene voksede til og blev store og smukke, og liljerne og føllene voksede også. En dag sagde børnene: "Vi vil sætte os på guldhestene, far, og ride ud i den vide verden." - "Hvordan skal jeg holde det ud, når I er borte, og jeg ikke ved, hvordan det går Jer," sagde faderen bedrøvet. "Se på de to guldliljer," svarede de, "hvis de er friske, er vi raske, visner de, er vi syge, og falder de om, er vi døde." De red af sted og kom til en kro, der var helt fuld af mennesker. Da de så guldbørnene gav de sig til at le og gøre nar af dem, og da den ene hørte det, skammede han sig og ville ikke længere, men red hjem til sin far. Den anden drog videre og kom til en stor skov. Folk advarede ham mod at ride derind. "Den er fuld af røvere," sagde de, "de vil gøre jer fortræd, og når de ser, at I og eders hest er gyldne, vil de vel måske slå eder ihjel." Men han lod sig ikke afskrække. "Jeg må og skal igennem," sagde han, kastede bjørneskind over sig og hesten, så man ikke kunne se noget af guldet, og red trøstig ind i

skoven. Lidt efter hørte han, at det raslede i krattet, og at der var nogen, som talte sammen. "Der kommer en," var der en, som råbte, men så blev der svaret: "Lad ham kun løbe, det er en landstryger. Han er så fattig som en kirkerotte, hvad skal vi stille op med ham." Guldbarnet slap da lykkelig og vel gennem skoven, uden at der skete ham noget ondt.

En dag kom han til en landsby, hvor han så en pige, som var så smuk, at han tænkte, hun måtte være det skønneste i verden. Han blev så forelsket i hende, at han gik hen til hende og sagde: "Jeg elsker dig af hele mit hjerte, vil du være min kone?" Hun holdt også af ham og svarede: "Ja, jeg vil være din kone, og jeg skal blive dig tro, så længe jeg lever." De holdt nu bryllup, og netop som de var allergladest, kom brudens far hjem og blev meget forundret over, at hans datter havde holdt bryllup. "Hvor er brudgommen?" spurgte han, og hun viste ham nu guldbarnet, som havde sit bjørneskind på "Aldrig skal sådan en landstryger få min datter," råbte han rasende og ville myrde ham. Bruden tiggede og bad om skånsel og sagde: "Han er nu en gang min mand og jeg holder af ham." Faderen lod sig da til sidst formilde, men han tænkte stadig over sagen, og næste morgen stod han tidligt op og ville se, om hans datters mand virkelig var sådan en almindelig pjaltet tigger. Men da han kom hen til sengen så han, at der lå en smuk, gylden mand i sengen, og bjørneskindet lå på jorden. "Hvor det er godt, at vreden ikke løb af med mig," tænkte han, "det havde jo været en stor misgerning."

Guldbarnet lå imidlertid og drømte, at han drog på jagt efter en prægtig hjort, og da han vågnede næste morgen, sagde han til sin brud: "Jeg drager på jagt." Hun blev bange og bad ham blive hjemme. "Der kan så let ske en ulykke," sagde hun, men han svarede: "Jeg må og skal af sted." Han drog så ud i skoven, og lidt efter kom der en smuk hjort, ganske som i hans drøm. Han sigtede og ville skyde, men hjorten sprang af sted. Han jagede efter den, over grøfter og gennem krattet hele dagen, uden at blive træt, og om aftenen forsvandt hjorten. Og da han så sig om, opdagede han, at han stod udenfor et lille hus, og der boede en heks. Han bankede på, og en gammel kone kom ud og spurgte: "Hvad vil I så sent herude i den store skov." - "Har I ikke set en hjort?" spurgte han. "Den hjort kender jeg nok," svarede hun, og en lille hund, der var kommet med hende ud, gav sig til at gø heftigt af ham. "Vil du tie stille, dit onskabsfulde kryb," sagde han, "ellers skyder jeg dig." - "Vil du skyde min hund,"

råbte heksen rasende og forvandlede ham til en sten. Bruden sad hjemme og ventede og ventede, og da han ikke kom, tænkte hun: "Der er sikkert sket en ulykke. Derfor var jeg så bange og tung om hjertet."

Den anden bror stod imidlertid hjemme og så på guldliljerne, og pludselig faldt den ene om. "Der må være sket en stor ulykke," sagde han, "jeg må af sted og se, om jeg kan frelse ham." - "Bliv her," bad faderen, "hvad skal jeg gøre, hvis jeg også mister dig." Men han ville af sted, satte sig op på guldhesten og kom også til den skov, hvor hans bror lå forvandet til en sten. Den gamle heks kom ud af huset, kaldte på ham og ville også have fat på ham, men han blev hvor han var. "Hvis du ikke gør min bror levende igen, skyder jeg dig," råbte han. Hvor nødig hun end ville, måtte hun lystre, og i samme øjeblik, hun berørte stenen, blev den til menneske igen. De to brødre omfavnede og kyssede glade hinanden og red sammen ud af skoven, den ene til sin brud, den anden til sin far. "Jeg vidste nok, at du havde frelst din bror," sagde faderen, "den gyldne lilje rejste sig og blomstrer nu igen." De levede nu lykkeligt og godt til deres død.

* * *